

Nr 61.

Av herr **Bergqvist**, om årligt understöd åt föreståndarinnan för lapska ålderdomshemmet i Jokkmokk Kristina Margreta Johanna Ullenius.

Genom beslut av 1927 års riksdag omorganiserades fattigvården för nomadlapparna på sådant sätt, att särskilda ålderdomshem skulle i de olika lappmarkskommunerna inrättas för vård av åldriga och fattiga lappar. Beträffande kostnaderna för det lapska fattigvårdsväsendet beslöts, att staten skulle bekosta nödiga byggnader samt svara för $\frac{3}{4}$ -delar av driftkostnaderna och vederbörande kommun bidra med $\frac{1}{4}$ -del av sistnämnda kostnader. På grundvalen härav ha sedermera åtskilliga lapska ålderdomshem inrättats, däribland ett i Jokkmokk. Emellertid fanns redan förut därstädes ett lapskt ålderdomshem, som tillkommit på frivillighetens väg. I detta hem, som öppnades den 1 april 1911, vårdades 10 à 12 åldringar.

Föreståndarinna för hemmet var ända från början fröken Kristina Margreta Johanna Ullenius.

När sedermera på grund av den nya lagen om den lapska fattigvården denna omorganiserades, övertogs det nämnda privata ålderdomshemmet av kommunen för statens och egen räkning. Därvid bibehölls fröken Ullenius som föreståndarinna och kvarstår fortfarande i denna egenskap.

Hon är nu emellertid 68 år gammal och torde ej ytterligare länge kunna kvarstå i sin befattning. Men då hon varit svagt avlönad — särskilt medan hemmet underhölls av frivilliga gåvor — har hon ej kunnat spara något för ålderdomen.

Med behjärtande av hennes bekymmersamma ställning gjorde Kungl. befallningshavande i Norrbottens län år 1932 i skrivelse till Konungen framställning om beredande av pension åt henne (Bil. 2). Denna framställning fann emellertid Kungl. Maj:t icke föranleda till någon dess åtgärd. (Bil. 3).

För att förhjälpa denna trotjänarinna, som i 23 år osjälviskt ägnat sig åt vården av gamla orkeslösa lapska män och kvinnor, till någon utkomst på ålderdomen synes ej återstå annan utväg än att vädja till riksdagen. Lapparna äro ju statens speciella skyddslingar, och kostnaderna för deras fattigvård har också staten till den allra väsentligaste delen iklätt sig. Därför är fröken Ullenius' verksamhet som föreståndarinna för ett lapskt ålderdomshem i själva verket att betrakta som ett arbete i statens tjänst och detta även under den tid, då hemmet ännu var en enskild välgörenhetsanstalt. Då fröken Ullenius därtill gjort sig förtjänt av de bästa vitsord för det sätt, varpå hon vårdat de gamla, och då hon särskilt genom sin intima förtrogenhet med lapskt språk och lapska seder berett dem en verklig hemtrevnad i det

hem hon förestår, synes hon kunna göra anspråk på att icke lämnas utan alla existensmöjligheter på gamla dagar. En pension eller ett understöd från statens sida av exempelvis 800 kronor per år måste anses vara en rimlig fordran efter en så pass lång uppoffrande, trogen och samhällsgagnelig verksamhet. En redogörelse för bl. a. lapska ålderdomshemmet i Jokkmokk för tiden $^{1/4}$ 1911— $^{1/10}$ 1924 bifogas för vederbörande utskotts kännedom.

Med åberopande av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte bevilja föreståndarinnan vid Jokkmokks lapska ålderdomshem Kristina Margreta Johanna Ullenius ett understöd av 800 kronor för år, räknat från den dag hon avgår som föreståndarinna vid nämnda ålderdomshem.

Stockholm den 20 januari 1934.

O. Bergqvist.

Bilaga 1.

Avskrift.

Att föreståndarinnan för lapska ålderdomshemmet i Jokkmokk, Kristina Margreta Johanna Ullenius, är född den 21 februari år 1866 (sextiosex) i Jokkmokks församling i Norrbottens län, betygar Jokkmokks kyrkobokföringsdistrikt av Jokkmokks församling i Norrbottens län den 10 januari år 1934.

H. Grundström.
Komminister.

Bilaga 2.

Avskrift.

Till Konungen.

Länsstyrelsen får härmed till Eders Kungl. Maj:t överlämna närslutna av ålderdomshemsföreståndarinnan Christina Margreta Johanna Ullenius i Jokkmokk hit ingivna underdåniga ansökan om ålderspension. För sin del finner länsstyrelsen ansökningen förtjänt av det största beaktande. Till närmare motivering av denna sin uppfattning tillåter sig länsstyrelsen anföra följande.

Sökanden är nu 66 år gammal. Hon har hittills i 21 års tid verkat såsom föreståndarinna för det lapska ålderdomshemmet i Jokkmokk. Under denna sin verksamhet har hon utfört ett sällsynt välsignelsebringande och för den

lapska fattigvården inom socknen i vissa avseenden vägrödjande arbete. Härtinnan framhålles, hurusom den lapska befolkningen i dessa trakter i begynnelsen ingalunda var sympatiskt stämd mot det omhändertagande av deras gamla, som tog sin början i samband med det lapska ålderdomshemmets tillskapande, något som jämväl visade sig däruti, att pensionärerna själva ej ville trivas och känna sig hemma därstädes. Genom sin fina takt och sin obegränsade hängivenhet för uppgiften — egenskaper, som hos sökanden på ett lyckligt sätt äro parade med fasthet och konsekvens — lyckades hon emellertid att helt bortarbota denna lapparnas aversion mot hemmet, så att dessa i nuvarande stund i stället omfatta ålderdomshemmet med kärlek och tacksamhet. Denna förändrade inställning till ålderdomshemsiden hos lapparna kan, enligt länsstyrelsens uppfattning, knappast skattas nog högt med hänsyn till den möjlighet, den skapar att för framtiden utföra ett till grunden gående, allsidigt och uthålligt arbete till välsignelse för den lapska befolkningens åldringar.

Beträffande möjligheten att anskaffa erforderliga medel för en eventuell pension åt fröken Ullenius tillåter sig länsstyrelsen hänvisa till Norrbottens lappfond. Frågan om vården av lapparnas gamla är i så många avseenden nära förknippad med spørsmålet om renskötselns behöriga utövande, att det synes länsstyrelsen väl kunna försvaras att anvisa medel ur denna fond till nämnda ändamål.

Luleå i landskansliet den 6 september 1932.

Underdånigst
A. B. GÄRDE.

Arvid Lidén.

Bilaga 3.

Avskrift.

Till länsstyrelsen i Norrbottens län.

I en av länsstyrelsen i Norrbottens län till Kungl. Maj:t överlämnad skrift har föreståndarinnan för lapska ålderdomshemmet i Jokkmokk, Christina Margreta Ullenius anhållit att bliva tilldelad en årlig pension av 800 kronor under sin återstående livstid.

I ärendet hava infordrade utlåtanden avgivits av statskontoret den 24 september och av statens inspektör för fattigvård och barnavård den 18 oktober 1932.

Kungl. Maj:t finner förevarande ansökning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Detta får jag, på nådig befallning, meddela länsstyrelsen i Norrbottens län till kännedom och för vederbörandes underrättande.

Stockholm den 11 november 1932.

ERNST WIGFORSS.

/Olof Ekeroth.